

سازمان جهاد کشاورزی استان لرستان
مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

آفت سن؛ مشخصات و راهکارهای مدیریت آن

با همکاری مدیریت حفظ نباتات

سال ۱۴۰۰

اداره رسانه های ترویجی

کنترل و مبارزه با سن غلات

مبارزه شیمیایی

برای مبارزه شیمیایی موثر نیازمند تعیین دقیق تراکم، زمان مناسب مبارزه و انتخاب نوع سم و دُز مصرفی آن می باشد

جدول ۱: تراکم (حد نصاب) مبارزه در مزارع گندم

نوع محصول	عملکرد پیش بینی شده (در هکتار)	تعداد مشاهده شده سن در متر مربع	
		در مرحله سن مادر	در مرحله پوره گی
گندم آبی	بیش از ۳ تن	۴	۶
گندم آبی	کمتر از ۳ تن	۳	۵
گندم دیم	بیش از ۲ تن	۲	۵
گندم دیم	کمتر از ۲ تن	۱	۴

جدول ۲: تراکم (حد نصاب) مبارزه در مزارع جو

نوع محصول	عملکرد پیش بینی شده (در هکتار)	تعداد مشاهده شده سن در متر مربع	
		در مرحله سن مادر	در مرحله پوره گی
جو آبی	بیش از ۳ تن	۶	۱۴
جو آبی	کمتر از ۳ تن	۵	۱۲
جو دیم	بیش از ۲ تن	۴	۱۰
جو دیم	کمتر از ۲ تن	۳	۸

نکته ۱: بهترین زمان مبارزه با سن مادر وقتی است که اکثریت جمعیت سن های موجود در اماکن زمستانگذران محل خود را ترک و در مزارع غلات مستقر شده باشند (قبل از تخم ریزی).

نکته ۲: بهترین زمان مبارزه با پوره های سن وقتی است که اکثریت جمعیت پوره های سن موجود در مزرعه در مرحله سن ۲ پوره گی باشند.

توصیه ها:

- * از تخریب منابع طبیعی جداً خودداری نمایید.
- * از کاشت گندم و جو در اراضی با شیب بالاتر از ۸ درصد اجتناب نمایید.
- * از کاشت پیوسته گندم و جو در اراضی کشاورزی پرهیز نمایید. (رعایت اصول آیش و تناوب)
- * سمپاشی های بی رویه باعث از بین رفتن دشمنان طبیعی وطفیان آفت و افزایش خسارت آفت سن می گردد.
- * بنابراین از شیوه های تلفیقی مبارزه با آفات استفاده نمایید.
- * در مناطق آلوده به آفت سن غلات، از ارقام زودرس استفاده نمایید.
- * برای ردیابی سن غلات در اماکن تابستان و زمستان گذران، شبکه های مراقبت (پایش) در هر منطقه را تقویت و فعال نمایید.
- * کانون ها (زیستگاهها) اصلی سن غلات را در هر منطقه شناسایی و به طور مرتب از آنها نمونه برداری نمایید.
- * عملیات مبارزه شیمیایی به صورت یکپارچه و همزمان انجام پذیرد.
- * پس از اتمام سم پاشی، ظروف حاوی سم را با رعایت اصول ایمنی معدوم نمایید.

کشاورزان عزیز:

سن گندم یکی از مهمترین آفات کشتزارهای گندم و جو در سطح کشور و استان لرستان به شمار می آید. متأسفانه نداشتن شناخت کافی از وضعیت زیستی و کنترل اصولی و بموقع این آفت، باعث خسارت های فراوانی از جمله کاهش ارزش غذایی و از بین رفتن قسمت اعظم محصول می گردد. این نشریه با هدف آشنایی شما عزیزان با مشخصات و راهکارهای کنترل و مبارزه با آفت مذکور تهیه گردیده است، امیدواریم که مورد استفاده قرار گیرد.

مشخصات ظاهری مراحل مختلف زندگی سن غلات

سن مادر

* رنگ: اغلب قهوه ای بوده ولی تعداد کمی نیز به رنگ های مسی، قرمز و سیاه دیده می شوند.

تصویر ۱: رنگ حشره کامل

* شکل سر و شاخک: سر مثلثی شکل و دارای دو شاخک پنج بندی از نوع تسبیحی (زنجیری) است.

تصویر ۲: سر مثلثی شکل

تصویر ۴: طول بدن

تصویر ۳: عرض بدن

تخم

* رنگ: در ابتدا به رنگ سبز روشن بوده که بتدریج تیره تر می شود.

* شکل: گرد و کروی

تصویر ۵: تخم

پوره گی: مرحله پورگی به پنج مرحله اصلی زیر تقسیم می شود:

الف) پوره سن ۱: رنگ مسی قهوه ای و پس از چند ساعت به رنگ سیاه در می آید طول دوره رشد ۵ تا ۷ روز است.

ب) پوره سن ۲: در ناحیه سر، سیاه و در ناحیه پشت، تقریباً سیاه یا زرد مایل به سیاه است، دو خط سیاه رنگ موازی به صورت عرضی در قسمت پشتی پوره وجود دارد و طول دوره رشد آن ۷ تا ۱۰ روز است.

ج) پوره سن ۳: به رنگ کهربایی مایل به قرمز می باشد و طول دوره رشد ۷ تا ۱۰ روز است.

د) پوره سن ۴ و ۵: در سن چهار، بال های حشره جوانه زده و در سن پنج بال ها کاملاً رشد کرده و به شکل دو حرف V نمایان می شود و طول دوره رشد ۱۰ تا ۱۵ روز است.

۲

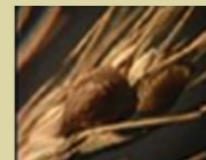
۱

۵

۴

۳

تصویر ۶: مراحل پوره گی

سن بالغ

قهوه ای روشن تا تیره است و طول دوره رشد ۷ تا ۱۵ روز است.

خسارت مراحل مختلف زندگی سن غلات

سن غلات پس از ریزش به مزارع گندم و جو در مراحل مختلف زندگی خود به محصول خسارت وارد می کنند:

* سن مادر

در این مرحله از شیر برگی، جوانه مرکزی و ساقه گیاه تغذیه می کند و باعث خشکیدگی آنها می شود و در نهایت موجب تشکیل نشدن خوشه و خم شدگی آن می گردد.

تصویر ۷: خم شدگی خوشه

* تخم

سن مادر پس از یک هفته تغذیه تخم های خود را اغلب در دسته جات ۱۴ نایی و به میزان معمولاً ۷۰ تا ۸۰ عدد روی برگ های پایینی بوته های گندم و جو می گذارد در این مرحله خسارت وجود ندارد.

* مراحل پورگی

الف) پوره سن ۱: غیر فعال و بدون تغذیه و خسارت است.

ب) پوره سن ۲: در این مرحله تغذیه آغاز می شود.

ج) پوره سن ۳: دوره اصلی تغذیه در این مرحله می باشد و از خوشه تغذیه می کند و دارای خسارت است.

د) پوره سن ۴ و ۵: در این مرحله تغذیه از خوشه به شدت بیشتری صورت می گیرد و دارای خسارت است.

* سن بالغ

اوج تغذیه و خسارت به دانه های غلات در این مرحله می باشد.

تصویر ۸: خسارت سن به دانه